

VNITŘNÍ PŘEDPIS

Biofyzikálního ústavu Akademie věd České republiky, v. v. i.

O OCHRANĚ OSOB, KTERÉ OZNAMUJÍ PORUŠENÍ PRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY A EVROPSKÉ UNIE

Článek I. Úvodní prohlášení

1. Tento vnitřní předpis je vydáván za účelem specifikace práv a povinností pracovníků Biofyzikálního ústavu Akademie věd České republiky, v. v. i. v souvislosti s ochranou osob, které oznamují porušení práva České republiky a práva Evropské Unie upravené přímo aplikovatelnou směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. 10. 2019.
2. V tomto vnitřním předpise je užíváno pro účely zvýšení přehlednosti a srozumitelnosti textu označení osob v mužském rodě (například pracovník BFÚ, zaměstnanec, dobrovolník, atp.) Tento postup není výrazem pominutí významu či diskriminace genderu.

Článek II. Vymezení pojmů

1. Pro účely tohoto vnitřního předpisu se určuje výklad následujících pojmů:
 - a) **BFÚ** se rozumí Biofyzikální ústav Akademie věd České republiky, v. v. i.
 - b) **Pracovníkem BFÚ se rozumí** každý zaměstnanec pracující pro BFÚ na základě pracovní smlouvy, dohody o pracovní činnosti či dohody o provedení práce bez ohledu na jeho postavení, druh práce, či velikost pracovního úvazku a dále osoba samostatně výdělečně činná, dobrovolník, stážista, uchazeč o zaměstnání a další osoby, pokud se pohybují v pracovním prostředí BFÚ.
 - c) **Protiprávním jednáním** se rozumí jednání či opomenutí učiněné v rozporu s právním řádem České republiky a/nebo v rozporu s právním řádem Evropské Unie.
 - d) **Whistleblowingem** se rozumí existence možnosti pracovníka BFÚ oznámit neetické či protiprávní chování v rámci BFÚ, aniž by oznamovateli hrozila odvetná akce ze strany BFÚ spočívající například v nátlaku na pracovišti, ve snížení mzdy, tzv. bossingu, mobbingu atd., tedy jedná se o mechanismus sdělování obav pracovníků BFÚ ohledně funkčnosti a efektivnosti řídicího a kontrolního systému BFÚ.
 - e) **Oznamovatelem** se rozumí fyzická osoba, pracovník BFÚ, která se v souvislosti s prací nebo jinou obdobnou činností vykonávanou v souvislosti s prací pro BFÚ dozvěděla o protiprávním jednání a tuto skutečnost chce oznámit nebo již oznámila prostřednictvím vnitřního oznamovacího systému či externího oznamovacího systému, případně přímo orgánům veřejné moci (např. policejní orgán, státní zástupce atd.) či uveřejněním.

- f) **Oznámením** se rozumí oznámení oznamovatele o protiprávním jednání nebo o domnělém protiprávním jednání.
- g) **Vnitřním oznamovacím systémem** se rozumí souhrn interních postupů a nástrojů k přijímání oznámení, nakládání s ním, ochraně totožnosti oznamovatele a dalších osob a ochraně informací.
- h) **Příslušnou osobou** se rozumí fyzická osoba odpovědná za přijímání oznámení a nakládání s nimi v rámci vnitřního oznamovacího systému.
- i) **Externím oznamovacím systémem** se rozumí souhrn postupů a nástrojů k přijímání oznámení, nakládání s ním, ochraně totožnosti oznamovatele a dalších osob a ochraně informací provozovaných Ministerstvem spravedlnosti.
- j) **Uveřejněním** se rozumí jakékoliv zpřístupnění informací uvedených v oznámení veřejnosti, tzn. například prostřednictvím internetových stránek, sociálních sítí, televizního vysílání, rozhlasového vysílání atd.

Článek III. Základní zásady ochrany osob, které oznamují porušení práva

1. Tento vnitřní předpis se řídí zásadou ochrany důvěrnosti oznamovatele, třetích osob, jichž se oznámení týká, a informací v oznámení sdělených. Po oznamovateli nelze žádat údaje, nesouvisí-li tyto údaje s oznámením a jeho šetřením.
2. Zakazuje se stigmatizovat a snižovat význam oznamovatelů či potřeby je chránit.
3. Oznámení není zpoplatněno.

Článek IV. Věcná působnost vnitřního předpisu

1. Tento vnitřní předpis se vztahuje na oznámení věcně se týkající:
 - a) zadávání veřejných zakázek,
 - b) finančních služeb, finančních produktů a trhů,
 - c) legalizace výnosů z trestné činnosti a terorismu,
 - d) bezpečnosti,
 - e) ochrany životního prostředí,
 - f) radiační ochrany a jaderné bezpečnosti,
 - g) bezpečnosti potravin, krmiv, zdraví a dobrých životních podmínek zvířat,
 - h) veřejného zdraví,
 - i) ochrany spotřebitele,
 - j) ochrany soukromí a osobních údajů
 - k) a bezpečnosti sítí a informačních systémů.

Článek V. Volba způsobu oznámení a ochrana oznamovatele

1. Oznamovatel je oprávněn podat oznámení prostřednictvím vnitřního oznamovacího systému, externího oznamovacího systému, uveřejněním nebo podáním vůči orgánům veřejné moci (policejní orgán, státní zastupitelství atd.).

2. Má-li oznamovatel oprávněné důvody se domnívat, že oznámené informace o protiprávním jednání byly v době oznámení pravdivé (tzn., oznamovatel nesmí učinit vědomě nepravdivé oznámení) a že tyto informace spadaly do věcné působnosti tohoto vnitřního předpisu, nenese oznamovatel za podané oznámení žádnou odpovědnost s výjimkou porušení povinnosti mlčenlivosti dle čl. III. odst. 4. a odst. 5. tohoto vnitřního předpisu.
3. Vůči oznamovateli a dalším fyzickým či právnickým osobám (ostatním pracovníkům BFÚ, osobám oznamovateli blízkým, atd.) nelze uplatnit odvetné opatření. Odvetným opatřením se rozumí jakékoliv přímé či nepřímé jednání nebo opomenutí, k němuž dochází v pracovním kontextu, které je vyvoláno interním či externím oznámením nebo uveřejněním a které oznamovateli působí nebo může způsobit neoprávněnou újmu. Takovým opatřením může být zejména, ale ne jen, rozvázání pracovního poměru nebo neprodloužení pracovního poměru na dobu určitou, zrušení právního vztahu založeného dohodou o provedení práce nebo dohodou o provedení pracovní činnosti, odvolání z místa vedoucího zaměstnance, snížení mzdy nebo platu, odměny nebo nepřiznání osobního příplatku, diskriminace, přeložení nebo převedení na jinou práci, negativní pracovní posudek, ostrakizace, neumožnění odborného rozvoje, změna rozvržení pracovní doby, vyžadování lékařského posudku nebo pracovních lékařských prohlídek, zásah do práva na ochranu osobnosti atd.
4. Oznamovat nelze informace, které jsou chráněny zvláštním zákonem jako utajované informace, informace, jejichž vyzrazení by mohlo ohrozit již probíhající trestní řízení a zvláštní skutečnosti podléhající ochraně podle zákona upravujícího krizové řízení.
5. Oznamovatel nesmí porušit povinnost mlčenlivosti při výkonu činnosti notáře, státního zástupce, advokáta, soudního exekutora, soudce, daňového poradce a při poskytování zdravotních služeb.
6. Oznamovatel smí porušit povinnost mlčenlivosti vztahující se k bankovnímu tajemství, vztahující se ke smlouvě, ve které je povinnost mlčenlivosti smluvně sjednána, plynoucí z daňového řádu a z jiných právních předpisů upravujících práci nebo jinou obdobnou činnost. Za porušení takové mlčenlivosti nehrozí oznamovateli v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. 10. 2019 žádný postih.
7. Oznamovateli rovněž dle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. 10. 2019 nehrozí postih za protiprávní jednání, které se dopustil v souvislosti se zjišťováním informací potřebných pro oznámení nebo samotným oznámením. To neplatí, pokud oznamovatel jednáním v souvislosti se zjišťováním informací potřebných pro oznámení spáchal trestný čin.
8. Práva na ochranu oznamovatele se nelze vzdát a nelze je omezit smluvně.

Článek VI. Vnitřní oznamovací systém

1. Zajištění řádného fungování vnitřního oznamovacího systému je odpovědností BFÚ.

Oddíl A Příslušná osoba

1. Příslušná osoba musí být zletilá, svéprávná a bezúhonná, tzn. dle výpisu z rejstříku trestů nebyla příslušná osoba odsouzena za úmyslný trestný čin.
2. Příslušná osoba je vázána mlčenlivostí o všech skutečnostech, které se v souvislosti se svou činností příslušné osoby dozvěděla.
3. Příslušnou osobou se ustanovuje doc. RNDr. Stanislav Kozubek, DrSc.
4. Příslušná osoba je povinna postupovat ve věci whistleblowingu svědomitě, pečlivě, dle vlastního nejlepšího uvážení a zcela nezávisle na BFÚ, zejména bez ohledu na pokyny vedení BFÚ a bez ohledu na postavení BFÚ jakožto zaměstnavatele.
5. BFÚ není oprávněn udílet příslušné osobě ve věcech whistleblowingu žádné pokyny a nesmí ani žádným jiným způsobem ovlivňovat či ohrožovat její nestrannost.
6. Příslušná osoba je povinna přijímat oznámení způsobem specifikovaným v oddíle B.
7. Příslušná osoba je povinna šetřit pravdivost a důvodnost oznámení způsobem specifikovaným v oddíle C.
8. Příslušná osoba je povinna, zjistí-li, že je oznámení pravdivé a důvodné, navrhnout řediteli BFÚ vhodná opatření k nápravě způsobem specifikovaným v oddíle D.

Oddíl B Oznámení

1. Oznámení příslušné osobě lze učinit ústně nebo písemně, osobně na pracovišti BFÚ, telefonicky, e-mailovou zprávou nebo zásilkou zaslanou prostřednictvím poskytovatele poštovních služeb.
2. Informace o způsobech oznamování budou zveřejněny v písemné podobě v prostorech BFÚ na nástěnce vedení BFÚ (přízemí hlavní budovy A) a na internetových stránkách BFÚ pod odkazem <https://www.ibp.cz/cs/o-instituci/hr-award/dokumenty-a-odkazy>
3. Oznámení lze učinit osobně v kanceláři doc. RNDr. Stanislava Kozubka, DrSc., číslo dveří 102, každé sudé úterý v čase od 9:00 do 11:00, nebo v jiném čase po vzájemné domluvě mezi příslušnou osobou a oznamovatelem.
4. Oznámení lze učinit telefonicky na telefonním čísle +420 541 517 283.
5. Oznámení lze učinit e-mailovou zprávou na e-mailové adrese BFU-whistleblowing@seznam.cz
6. Oznámení lze učinit prostřednictvím poskytovatele poštovních služeb na adrese vyznačené na obálce obsahující oznámení takto:

Příslušná osoba
doc. RNDr. Stanislav Kozubek, DrSc.
Biofyzikální ústav AV ČR, v. v. i.
Královopolská 135
612 65 Brno.

Obálka obsahující oznámení musí být označena slovy „DŮVĚRNÉ“ nebo „POUZE K RUKÁM PŘÍSLUŠNÉ OSOBY“.

7. Je-li oznámení učiněno ústně (osobně či telefonicky), je příslušná osoba povinna pořídit se souhlasem oznamovatele o oznámení zvukovou nahrávku. Nevysloví-li se zvukovou nahrávkou oznamovatel souhlas, nesmí ji příslušná osoba pořídit. V takovém případě příslušná osoba sepíše o podaném oznámení písemný záznam, který obsahuje zejména místo, čas a označení záznamu, údaje umožňující identifikaci přítomných osob, stručné vylíčení průběhu oznámení a označení příslušné osoby. Údaji umožňujícími identifikaci fyzické osoby se rozumí jméno a příjmení. Záznam podepíše příslušná osoba, a je-li to možné, tak také oznamovatel.
8. S oznámeními se může seznamovat pouze příslušná osoba. K telefonu obsluhujícímu telefonní číslo +420 541 517 283, k e-mailové adrese BFU-whistleblowing@seznam.cz a k obsahu zásilek přijímaných na adrese specifikované v čl. III., oddíl B, odst. 6 tohoto vnitřního předpisu má přístup pouze pověřená osoba.
9. Příslušná osoba je povinna potvrdit přijetí oznámení ve lhůtě 7 dní ode dne doručení oznámení. To neplatí, je-li oznámení učiněno osobně.
10. Totožnost oznamovatele, účast třetích osob a informace uvedené v oznámení podléhají utajení. Totožnost oznamovatele není možné sdělit bez písemného souhlasu oznamovatele třetí osobě ani orgánu veřejné moci s výjimkou zákonem stanovených výjimek (např. v případě dožádání ze strany orgánů činných v trestním řízení podle trestního řádu).
11. Příslušná osoba vede evidenci údajů z oznámení, do níž má přístup pouze příslušná osoba. Evidence zejména obsahuje informaci o datu přijetí oznámení, jméno či jména a příjmení oznamovatele, kontaktní adresu oznamovatele, jsou-li tyto údaje známy, shrnutí obsahu oznámení a identifikace osoby či osob, proti nimž oznámení případně směřuje, je-li jejich totožnost známa, datum ukončení posouzení pravdivosti a důvodnosti oznámení příslušnou osobou a jeho výsledek.
12. Příslušná osoba uchovává oznámení tak, aby nebylo utajení totožnosti oznamovatele, třetích osob a informací ohrožena. Oznámení se uchovává pouze po dobu nezbytně nutnou k řádnému šetření a vyřešení věci.

Oddíl C Šetření oznámení

1. Příslušná osoba je oprávněna šetřit oznámení, pokud se věcně týkají zadávání veřejných zakázek, finančních služeb, finančních produktů a trhů, legalizace výnosů z trestné činnosti a terorismu, bezpečnosti, ochrany životního prostředí, radiační ochrany a jaderné bezpečnosti, bezpečnosti potravin, krmiv, zdraví a dobrých životních podmínek zvířat, veřejného zdraví, ochrany spotřebitele a ochrany soukromí a osobních údajů a bezpečnosti sítí a informačních systémů.

2. Příslušná osoba je povinna prošetřit každé jedno oznámení z hlediska jeho pravdivosti a důvodnosti.
3. Po přijetí oznámení musí příslušná osoba provést předběžné posouzení oznámení a určit, zda se oznámení týká věcné působnosti tohoto vnitřního předpisu, zda oznamovatel činí oznámení v kontextu práce pro BFÚ (pracovní kontext), zda se jedná o protiprávní jednání v rovině soukromoprávní či veřejnoprávní, zda se případně jedná o přestupek nebo trestný čin a zda postačuje oznámení vyřešit interně. O tom, že se nejedná o oznámení upravené tímto vnitřním předpisem, je příslušná osoba povinna oznamovatele vyrozumět do tří měsíců ode dne vyrozumění o přijetí oznámení nebo do tří měsíců od přijetí oznámení, pokud oznamovatel o přijetí oznámení vyrozuměn nebyl.
4. Dospěje-li příslušná osoba k závěru, že byl spáchán trestný čin nebo přestupek, je povinna oznámení postoupit orgánům činným v trestním řízení nebo orgánům správního řízení. O tomto postoupení příslušná osoba vyrozumí oznamovatele do tří měsíců ode dne vyrozumění o přijetí oznámení nebo do tří měsíců od přijetí oznámení, pokud oznamovatel o přijetí oznámení vyrozuměn nebyl.
5. Dospěje-li příslušná osoba k závěru, že jsou splněny podmínky pro šetření oznámení a zároveň není důvod k postoupení věci dle čl. V., oddíl C, odst. 4. tohoto vnitřního předpisu, provede prošetření oznámení, čemuž je oprávněna žádat součinnost pracovníků BFÚ v souladu s čl. V., oddíl C, odst. 6., odst. 7. a odst. 8. tohoto vnitřního předpisu.
6. Každý pracovník BFÚ je povinen na dotaz příslušné osoby poskytnout jemu známé informace týkající se dotazu a zodpovědět doplňující dotazy příslušné osoby.
7. Každý pracovník BFÚ je povinen vydat příslušné osobě listiny nebo jiné důležité věci, které si příslušná osoba vyžádá.
8. Příslušná osoba je oprávněna vstupovat do všech prostor BFÚ. Požádá-li příslušná osoba o vstup do konkrétního prostoru BFÚ, jsou pracovníci BFÚ povinni tento vstup příslušné osobě umožnit.
9. Zjistí-li příslušná osoba, že oznámení nebylo pravdivé či důvodné, vyrozumí o tom oznamovatele do tří měsíců ode dne vyrozumění o přijetí oznámení nebo do tří měsíců od přijetí oznámení, pokud oznamovatel o přijetí oznámení vyrozuměn nebyl.

Oddíl D Nápravná opatření

1. Zjistí-li příslušná osoba, že oznámení bylo pravdivé a důvodné, doporučí BFÚ přijetí nápravných opatření.
2. Z doporučení nesmí být patrné, kdo je oznamovatelem. Doporučením nesmí dojít k prozrazení jiných důvěrných informací obsažených v oznámení.
3. Příslušná osoba je povinna vyrozumět oznamovatele o výsledku šetření a o plánovaných a přijatých opatření do tří měsíců ode dne vyrozumění o přijetí oznámení nebo do tří měsíců od přijetí oznámení, pokud oznamovatel o přijetí oznámení vyrozuměn nebyl.

Článek VII. Externí oznamovací systém

1. Ministerstvo spravedlnosti zavedlo a provozuje externí oznamovací systém.
2. Externí oznamovací systém je pracovníkům BFÚ dostupný na internetových stránkách <https://oznamovatel.justice.cz/>

Článek VIII. Uveřejnění

1. Oznamovatel je oprávněn oznámení uveřejnit, nastane-li jeden nebo více z níže uvedených případů:
 - a. V návaznosti na podané oznámení prostřednictvím vnitřního oznamovacího systému nebylo ve stanovených lhůtách přijato vhodné opatření k nápravě.
 - b. Nečinností oznamovatele by mohlo dojít k ohrožení významného veřejného zájmu, zejména z důvodu nebezpečí z prodlení.
 - c. Není možné bez podstoupení zvýšeného rizika podat oznámení cestou externího oznamovacího systému, zejména hrozí-li zničení důkazů, postih oznamovatele či maření řádného posouzení oznámení.
2. Vyjde-li najevo, že podmínky pro uveřejnění uvedené v čl. VI. odst. 1. tohoto vnitřního předpisu nebyly splněny, je oznamovatel za své jednání odpovědný podle relevantních právních předpisů, například dle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (právo na ochranu osobnosti, právo na náhradu újmy majetkové i nemajetkové), dle zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, dle zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, dle zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (trestný čin pomluvy dle § 184 trestního zákoníku, trestný čin křivého obvinění podle § 345 trestního zákoníku, trestný čin šíření poplašné zprávy podle § 357 trestního zákoníku).

Článek IX. Závěrečná ustanovení

1. Tento vnitřní předpis nabývá účinnosti dne 10. 2. 2022.

V Brně dne 9. 2. 2022

doc. RNDr. Eva Bártová, Ph.D., DSc.
ředitelka Biofyzikálního ústavu AV ČR, v. v. i.